בֵּיצָה חַיָּה כְּדֵי לְהַנָּעִים הַקּוֹל: **לט** (קכג) [ז]אֵין עוֹשִׂין אַפִּיקְטוֹזִין (פֵּרוּשׁ הֲעָרוּךְ אַפִּיק טְפֵי זוֹן, כְּלוֹמַר לְהוֹצִיא עֹרֶף הַמָּזוֹן) דְּהַיְנוּ גְּרָמַת קִיא, אֲפִלּוּ בְּחֹל מִשּׁוּם הָפְסֵד אֳכָלִים, [ח]וְאִם מִצְטָעֵר מֵרֹב מַאֲכָל, בְּחֹל מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּסַם, וּבְשַׁבָּת (קכד) אָסוּר בְּסַם וּמֻתָּר בַּיָּד: **מ** [ט]הַחוֹשֵׁשׁ בְּמֵעָיו, מֻתָּר (קכה) לִתֵּן עֲלֵיהֶם כּוֹס שֶׁעֵרוּ מְמֻנֶּה חֲמִין, (קכו) אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן יֵשׁ בּוֹ הֶבֶל: **מא** [י]מִי שֶׁנִּשְׁתַּכֵּר, שָׁרְפוּאָתוֹ (נג) (קכז) לָסוּחַ כַּפּוֹת יָדָיו וְרַגְלָיו (קכח) בְּשָׂמָן (וָמֶלַח), מֻתָּר לְסוּכָם בְּשַׁבָּת: **מב** [כ]אֵין מִתְעַמְּלִין, הַיְנוּ (נג) שֶׁדּוֹרֵס עַל הַגּוּף (קכט) בְּכֹחַ (קל) * כְּדֵי שֶׁיִּיגַע וְיִזַּיַּע. (קלא) [ל]וְאָסוּר (לד) לְדַחֵק כְּרֵסוֹ שֶׁל תִּינוֹק כְּדֵי לְהוֹצִיא הָרְעִי: **מג** [מ]מֻתָּר לְכָפּוֹת (קלב) כּוֹס חַם (קלג) עַל הַטַּבּוּר וּלְהַעֲלוֹתוֹ,

ז שַׁבָּת קמ"ז (ע"א). ח הָרִי"ף (סג.) וְרֹא"ש (פכ"ב סי' טז) שָׁם. ט שָׁם (ס"ז) [ס"ק] (ע"כ). י שָׁם. כ שָׁם קמ"ז (ע"א) וּכְפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ"א מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (הל"ח). ל שָׁם בָּרַמְבַּ"ם (הל"א). מ אַבָּ שִׁיטָּה מְיֻלֶּי דְּרַמְבַּ"ם חָזַר וְשָׁנָאוֹ כָּאן וְנִתְכַּוֵּן בְּסָעִיף מ'.

בַּאֵר הַיטֵב

י"ז, מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק מד). וְהַשּׁ"ז (ס"ק כה) וּב"ח (ס"ז) אָסְרוּ בְּכָל עִנְיָן בְּחוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן יד אַהֲרֹן (הגב"י). וְדַע הָא דְּכָתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּאִם אֵין לוֹ שׁוּם מְחוּשׁ מֻתָּר, הַיְנוּ שֶׁשּׁוֹתֶה אוֹ אוֹכֵל אוֹתוֹ לִרְצֹנוֹ וּלְצָמְאוֹ, וְכֵן כָּתַב הַטּוּר בְּהָדְיָא, אֲבָל אִם עוֹשֶׂה לִרְפוּאָה אָסוּר בָּרִיא, פּוֹסְקִים, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק מג): **מא** (נג) לָסוּחַ. דְּמֵה שֶׁמְּפֻקָּח שִׁכְרוּתוֹ מִמֶּנּוּ אֵין זֶה רְפוּאָה,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הוּא דְּלִגְלֹר בָּזֶה מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים: **לט** (קכג) **אֵין עוֹשִׂין וְכוּ'.** דְּהַיְנוּ (נג) כְּדֵי שֶׁיְּהֵא רָעֵב וְיַחֲזֹר אַחַר כָּךְ לֶאֱכֹל הַרְבֵּה: **(קכד) אָסוּר בְּסַם.** דְּדָמֵי (נג) לִרְפוּאָה וּגְזָרָה מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים: **מ** (קכה) **לִתֵּן עֲלֵיהֶם כּוֹס.** דְּהַיְנוּ שֶׁכּוֹפֵהוּ עַל הַטַּבּוּר לְמִי שֶׁחָשׁ בְּמֵעָיו וְאוֹחֵז הַכּוֹס אֶת הַבָּשָׂר וּמוֹשֵׁךְ אֵלָיו אֶת הַמַּעַיִם וּמוֹשִׁיכָן בִּמְקוֹמָן [רַשׁ"י (סו: ד"ה סחופי)]. וְהוּא הַדִּין שֶׁמַּתָּר לִתֵּן בְּגָדִים חַמִּים לְמִי שֶׁחָשׁ בְּבִטְנוֹ וּבְמֵעָיו וּכְדִלְעֵיל. בְּסִימָן שכ"ד (ס"ז) (נג) אוֹ חֲרָסִים אוֹ לְבֵנִים חַמִּים: **(קכו) אַף עַל פִּי וְכוּ'.** הוּא מִלְּשׁוֹן הַטּוּר, (נד) וְכָנְתָה דְּלֹא נַיְחָא כְּמוֹ דְּאָסְרוּ לְרַחֵץ בְּחַמִּין כְּמוֹ כֵן כָּל חַמִּים אָסוּר לְגוּפוֹ לְפִיכָךְ אַשְׁמְעִינַן דְּמַתָּר, וּכְעֵין דְּאִיתָא בִּבְרַיְיתָא שַׁבָּת מ' עַמּוּד ב' מַחַם אָדָם אֶלְונְטִית וּמַנִּיחַ עַל בְּנֵי מֵעָיו בְּשַׁבָּת וְהָעָתִּיקוּ הַטּוּר וְהָרַמְ"א לְעֵיל בְּסִימָן שכ"ו סָעִיף ו' בַּהֲגָהָ"ה: **מא** (קכז) **לָסוּחַ.** דְּמֵה שֶׁמְּפֻקָּח שִׁכְרוּתוֹ מִמֶּנּוּ אֵין זֶה רְפוּאָה [ט"ז (ס"ק כז) וְאַלְיָה רַבָּה (ס"ק מז)]. וְעַיֵּן בְּאַחֲרוֹנִים שֶׁהִסְכִּימוּ [ב]דְּמַתָּר לְשָׁאף טַאבָּא"ק בִּנְחִירָיו, בֵּין שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן לִפְי שֶׁעָלוּל בְּמֹחוֹשׁ הָרֹאשׁ, וּבֵין לְהָפִיג הַשְׁכָּרוּת, דְּכֵינָן שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט שְׁאִיפַת הַטַּאבָּא"ק לִגְדוֹלִים וְלִקְטַנִּים מִשּׁוּם תַּעֲנוּג אוֹ מִשּׁוּם רֵיחַ לֹא מוּכְחָא מִלְּתָא דְּעָבֵיד לִרְפוּאָה: **(קכח) בְּשָׂמָן וָמֶלַח.** מְעֹרְבִין יַחַד [אַלְיָה רַבָּה (ס"ק מו)]: **מב** (קכט) **בְּכֹחַ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁפּוֹשְׁטִין וּמְקַפְּלִין זְרוֹעוֹתֵיהֶן לְפָנֵיהֶן וּלְאַחֲרֵיהֶן וּמִתְחַמְּמִין וּמַזִּיעִין [פָּרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (קמז: ד"ה סכין)]: **(קל) כְּדֵי שֶׁיִּיגַע וְיַזִּיעַ.** וְהִיא בִּכְלָל רְפוּאָה. וְאֵין לְהַקְשׁוֹת כֵּינָן שֶׁאֵין כֵּאן שֶׁיָּכוּת שְׁחִיקַת סַמָּנִים הָיָה לָנוּ לְהַתִּיר כְּמוֹ בְּסָעִיף שֶׁאַחַר זֶה, יֵשׁ לוֹמַר דְּכֵינָן שֶׁלִּפְעָמִים מְבִיאִין הַזֵּעָה עַל הַחוֹלֶה גַּם כֵּן עַל יְדֵי סַמָּנִים חֲישִׁינַן שֶׁיֵּעָשֶׂה רְפוּאָה הָאַחֲרָת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּסָּעִיף שֶׁאַחַר זֶה שֶׁאֵין שֶׁיָּכוּת רְפוּאָה לְאוֹתָן הַדְּבָרִים עַל יְדֵי שְׁחִיקַת סַמָּנִים כְּלָל לֹא גָּזְרִינַן. וְעַד דְּלִפְי מַה דְּפָסְקִינַן לְעֵיל בְּסָעִיף י"ז דְּעַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל אֵין עוֹשִׂין שְׁבוּת דְּרַבָּנָן לְחוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה כִּי אִם עַל יְדֵי שִׁנּוּי, הָכִי נַמִּי בְּעִנְיָנֵנוּ אֲפִלּוּ הִגִּיעַ לְכְלָל חוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה אֵין עוֹשִׂין דָּבָר זֶה כִּי אִם עַל יְדֵי שִׁנּוּי, וְכָל שֶׁכֵּן אִם (נה) הוּא רַק בָּרִיא שָׁחוֹשֵׁשׁ. וְהַשְׁפְּשׁוּף שֶׁעוֹשִׂין לִיגִיעֵי כֹּחַ כְּדֵי לְהָשִׁיב כֹּחָן וּלְבַשֵּׁל מַהֶם עֵיפוּתָן, (נו) מִסְתַּפֵּק בְּשֻׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (סכ: אות ב) אִם דָּבָר זֶה דּוֹמֶה לִרְפוּאָה וְאָסוּר אוֹ לֹא, (נז) אַף לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן מ"ג דַּאֲפִלּוּ בָּרִיא גָּמוּר אִם עוֹשֶׂה שׁוּם רְפוּאָה כְּדֵי לְחַזֵּק מִזְגּוֹ אָסוּר, גַּם בָּזֶה אֵין לְהָקֵל: **(קלא) וְאָסוּר לְדַחֵק.** שֶׁמָּא יָבֹא לְהַשְׁקוֹת לוֹ סַמָּנִים הַמְשַׁלְשְׁלִים: **מג** (קלב) **כּוֹס חַם.** הוּא הַנִּזְכָּר לְעֵיל בְּסָעִיף מ' וְחָזַר וְשָׁנָאוֹ כָּאן שֶׁהוּא מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פכ"א הל"א) שֶׁכְּלָל הַכֹּל בְּטַעַם אֶחָד: **(קלג) עַל הַטַּבּוּר.** כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל סט ס"ה) דְּהוּא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

לט (נה) רַשׁ"י (קמז: ד"ה מפני): **(נג)** רַשׁ"י (שם ד"ה אלא): **מ (נה)** מְאִירִי (סו: ד"ה סחיפת), חַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל סט ס"ה): **(נד) אוֹ אֶפְשָׁר דְּהָרְבוּתָא הוּא דְּלֹא נַיְחָא דְּהֶהָבֶל הוּא כְּמוֹ עִנְיַן רְפוּאָה וְנִגְזַר מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים: מב (נה) דְּאִז אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי אֵין עוֹשִׂין** וְאֵין לִלְמֹד מִזֶּה הֶתֵּר לְאוֹתָם שֶׁנּוֹהֲגִים בְּקַצַּת מְדִינוֹת לְהָשִׂים תּוֹךְ הַחֹטֶם אֹפֶר מַצָּשֵׂב כְּתוּשׁ לְהָפִיג הַשְּׁכָרוּת, כִּי אוֹתוֹ אֹפֶר פְּעָלָתוֹ בְּרְפוּאָה לִשְׁאֹר דְּבָרִים גַּם כֵּן אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ שָׁכוֹר, וְשָׁקוּל בּוֹ גְּזֵרַת שְׁחִיקַת סַמָּנִים, ט"ז (ס"ק כז), וְעַיֵּן סָעִיף קָטָן ל' מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם: **מב (נג) שָׁדּוֹרֵס.** עַיֵּן ט"ז (ס"ק כח) מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם בְּזֶה: **(נד) לְדַחֵק.** שֶׁמָּא יָבֹא לְהַשְׁקוֹתוֹ סַמָּנִים הַמְשַׁלְשְׁלִים:

בְּאוּר הֲלָכָה

שֶׁמַּתָּר לְחוֹלֶה, וּמַתְנִיתִין דְּאָסַר הַיְנוּ רַק בְּבָרִיא שָׁחוֹשֵׁשׁ. אָכֵן בְּאֶמֶת עִקַּר דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ן וְסִיעָתוֹ שְׁחִלְקוּ זֹאת לְשֶׁלֶשׁ מַדְרֵגוֹת אֵינוֹ מֻכְרָח כְּלָל, וּמַה שֶּׁכָּתַב וּכְמוֹ שֶׁנִּבְאַר, וּמַהֲשֵׁ"ס מַשְׁמַע גַּם כֵּן לְכָאוֹרָה לְהַחְמִיר כְּוָתֵיהֶן, דְּהִנֵּה בְּשַׁבָּת ק"ט (ע"א) אִיתָא רַבִּינָא אַשְׁכְּחֵיהּ לְבֵי רַב אַשִׁי וְכוּ' דְּצָמְתֵי לֵיהּ בְּחַמְרָא אֲמַר לֵיהּ לֹא סָבִיר לְהּ מַר וְכוּ' וְשָׁנֵי לֵיהּ גַּב הֵיד וְגַב הֶרֶגֶל שֶׁאנֵי דְּאָמַר וְכוּ' מְחַלְּלִים עֲלֵיהֶם אֶת הַשַּׁבָּת, וּמִמַּשְׁמַעוּת הַסּוּגְיָא מַשְׁמַע דְּלֵיכָא אֶלָּא תְּרֵי דַּרְגֵּי אוֹ חֹלִי שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה אוֹ חֹלִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַכָּנָה וְכֵן כָּתַב רַשׁ"י (שם ד"ה שאני) וּמִכָּתּוֹ מֻכָּחָ בְּחַלָּלִים כוּ', עַיֵּן שָׁם, וּמִסְּתָמָא בְּעִנְיָן זֶה הֲרֵי כְּאִיב לֵיהּ טוּבְא וְגַם זֶה הוּא בִּכְלַל חוֹלֶה כְּמבֹאָר בְּהַגָּ"ה בְּסָעִיף י"ז, וּלְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ן וְסִיעָתוֹ אֲפִלּוּ אִם לֹא הָיָה בָּזֶה סַכָּנָה נַמִּי מַתָּר לְצֹמֶת דְּהָא אֵין בָּזֶה שֵׁרָךְ מְלָאכָה [וְאוּלַי דִּלְרוּחָא דְּמִילְּתָא קָאָמַר דַּאֲפִלּוּ סַכָּנָה יֵשׁ בָּזֶה, אֲבָל אֵין הָכִי נַמִּי דַּאֲפִלּוּ בִּסְתָם חוֹלֶה נַמִּי מַתָּר, אִי נַמִּי דְּשָׁם לֹא הָוֵי כְּאִיב לֵיהּ טוּבְא עַד שֶׁיְּצְטָעֵר מִזֶּה כָּל גּוּפוֹ, וְלָכֵן אִי לְאו דְּהָיָה עַל יְדֵי אַבָר זֶה גּוּפָא חֲשֵׁשׁ סַכָּנָה הָיָה שָׁרָךְ מְלָאכָה אִיסּוּר]. וְזֶה לְשׁוֹן רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל שָׁם (ד"ה תניא), וְאִי מִפַּנֵּק אֲפִלּוּ חִמְרָא נַמִּי אָסוּר אֶלָּא אִם כֵּן יָשְׁנָה מִכָּה שֶׁל חֹלִי שֶׁמְּחַלְּלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמִשְּׁמַע מִדְּבָרָיו לִכְאוֹרָה גַּם כֵּן שֶׁלֹּא הַתִּיר שׁוּם דָּבָר רְפוּאָה אֶלָּא אִם כֵּן הוּא חוֹלֶה מַסָּכָן, וְכֵן בִּירוּשַׁלְמִי בְּסוֹגְיָא (פי"ד ה"ג) מַשְׁמַע גַּם כֵּן כְּעֵין זֶה, דְּאִיתָא שָׁם מַהוּ לְמִשְׁתֵּי קְרוֹטִין בְּשׁוּבְתָא אִם לְתַעֲנוּג מָתַר אִם לִרְפוּאָה אָסוּר, וּפְרִיךְ וְלֹא מִן הַשָּׁפָה וְלִפְנִים הוּא, פָּתַר לְהּ בְּלִבֵּד דָּבָר שֶׁל סַכָּנָה, עַד כָּאן דִּבְרֵי הִירוּשַׁלְמִי. וּמִשְּׁמַע דְּאֵין מַתִּירִין אֲפִלּוּ לִשְׁתּוֹת דָּבָר רְפוּאָה כִּי אִם בְּחֹלִי מַסָּכָן, וְכֵן מַשְׁמַע בְּכַמָּה רִאשׁוֹנִים הֵיְינוּ בְּמֵאִירִי דֵּף קל"ד עַמּוּד ב' (ד"ה אין) אֵין נוֹתְנִין חִמִּין וְשָׁמָן עַל גַּבֵּי הַמַּכָּה בִּמְקוֹם שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה גְּזֵרָה מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים [וְכֵן כָּתַב עוֹד בְּדֶרֶךְ קכ"ח (ע"א ד"ה בני) בְּנֵי מְלָכִים סָכִין בְּשָׁמָן אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶם סַכָּנָה וְכֵן כָּתַב עוֹד בְּדֶרֶךְ (קמ"ח) [ק"ח] (ע"ב, ד"ה ימה)], וְכֵן כָּתַב בְּשִׁבְלֵי לֶקֶט סִימָן קי"ד וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אֲבָלִין וּמַשְׁקִין שֶׁדַּרְכָּן לֵאָכֵל וְכוּ' מַתָּרוֹת אֲבָל הֲנֵי בּוֹ סַכָּנָה אֲסוּרִין, אֲבָל אִם אֵין בּוֹ סַכָּנָה אָסוּר אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה בּוֹ סַכָּנָה כֵּן פֵּרַשׁ רַבִּי יִשְׁעָיָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן מַשְׁמַע בְּמָרְדְּכַי פֶּרֶק שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים (סי' שפא-שפב) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ מַכָּה מִבִּפְנִים שָׁנִים אִם יְכוֹלָה לְתֵת אֲפָר מִקְלֶה, וְכָתַב דִּבְשַׁבָּת אָסוּר אִם אֵין בּוֹ פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ גְּזֵרָה מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִין, עַיֵּן שָׁם, וְלֵיכָא לְמֵידְחֵי דְּאָפֵר מִקְלֶה הָאַחֲרָת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּסָּעִיף שֶׁאַחַר זֶה שֶׁאֵין שִׁיָּכוּת רְפוּאָה לְאוֹתָן הַדְּבָרִים עַל יְדֵי שְׁחִיקַת סַמָּנִים כְּלָל לֹא גָּזְרִינַן. וְעַד דִּלְפִי מַה דְּפָסְקִינַן לְעֵיל בְּסָעִיף י"ז דְּעַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל אֵין עוֹשִׂין שְׁבוּת דְּרַבָּנָן לְחוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה כִּי אִם עַל יְדֵי שִׁנּוּי, הָכִי נַמִּי בְּעִנְיָנֵנוּ אֲפִלּוּ הִגִּיעַ לְכְלַל חוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה אֵין עוֹשִׂין דָּבָר זֶה כִּי אִם עַל יְדֵי שִׁנּוּי, וְכָל שֶׁכֵּן אִם (נה) הוּא רַק בָּרִיא שָׁחוֹשֵׁשׁ. וְהַשְׁפְּשׁוּף שֶׁעוֹשִׂין לִיגִיעֵי כֹּחַ כְּדֵי לְהָשִׁיב כֹּחָן וּלְבַשֵּׁל מַהֶם עֵיפוּתָן, (נו) מִסְתַּפֵּק בְּשֻׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (סכ: אות ב) אִם דָּבָר זֶה דּוֹמֶה לִרְפוּאָה וְאָסוּר אוֹ לֹא, (נז) אַף לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן מ"ג דַּאֲפִלּוּ בָּרִיא גָּמוּר אִם עוֹשֶׂה שׁוּם רְפוּאָה כְּדֵי לְחַזֵּק מִזְגּוֹ אָסוּר, גַּם בָּזֶה אֵין לְהָקֵל: **(קלא) וְאָסוּר לְדַחֵק.** שֶׁמָּא יָבֹא לְהַשְׁקוֹת לוֹ סַמָּנִים הַמְשַׁלְשְׁלִים: **מג** (קלב) **כּוֹס חַם.** הוּא הַנִּזְכָּר לְעֵיל בְּסָעִיף מ' וְחָזַר וְשָׁנָאוֹ כָּאן שֶׁהוּא מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פכ"א הל"א) שֶׁכְּלָל הַכֹּל בְּטַעַם אֶחָד: **(קלג) עַל הַטַּבּוּר.** כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל סט ס"ה) דְּהוּא

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (סי"ט) כתב כהשו"ע להתיר מאכלים אלו לחולה שנפל למשכב. ועיין בקצות השולחן (סי' קלד בדה"ש סק"ז). **ב]** ובשו"ע הרב (סמ"ו) כתב שאין ללמוד היתר לאותם שנוהגים בקצת מדינות להשים תוך החוטם אפר מעשב כתוש להפיג השכרות כי אותו אפר פעולתו לרפואה לשאר דברים ג"כ ושייך בו גזירת שחיקת סמנים.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(קלד) [ג]וּלְהַעֲלוֹת אָזְנַיִם בֵּין בְּיָד בֵּין בִּכְלִי, *)וּלְהַעֲלוֹת אוֹנְקְלֵי דְּהַיְנוּ תְּנוּךְ (קלה) שֶׁכְּנֶגֶד הַלֵּב שֶׁנִּכְפַּף לְצַד פָּנִים, [ס]שֶׁכָּל אֶחָד מֵאֵלּוּ אֵין עוֹשִׂים בְּסַמָּנִים כְּדֵי שֶׁנָּחוּשׁ לִשְׁחִיקָה, (קלו) וְיֵשׁ לוֹ צַעַר מֵהֶם: **מד** (קלז) [ע]רוֹחֲצִין בְּמֵי גְּרָר, וּבְמֵי חַמְתָּן, (לה) (לה) וּבְמֵי טְבֶרְיָא, וּבְמַיִם הַיְּפִים שֶׁבַּיָּם הַגָּדוֹל אַף עַל פִּי שֶׁהֵם (קלה) מְלוּחִים, שֶׁכֵּן דַּרְכּוֹ לִרְחֹץ בָּהֶם וְלֵיכָּא הוֹכָחָה דִּלְרִפּוּאָה קָא עָבֵיד, אֲבָל לֹא בְּמַיִם הָרָעִים שֶׁבַּיָּם הַגָּדוֹל (קלט) וּבְמֵי מִשְׁרָה (קמ) שֶׁהֵם מְאוּסִין וְאֵין דַּרְכּוֹ לִרְחֹץ בָּהֶם * אֶלָּא לִרְפוּאָה, (קמא) [פ]וְדַוְקָא שֶׁשּׁוֹהֶה בָּהֶם, אֲבָל אִם אֵינוֹ שׁוֹהֶה בָּהֶם, מֻתָּר, שֶׁאֵינוֹ נִרְאֶה אֶלָּא (קמב) כְּמַקֵּר: **מה** [צ]לוֹחֲשִׁים עַל נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים בְּשַׁבִּיל שֶׁלֹּא יַזִּיקוּ, (קמג) [ק]וְאֵין בְּכָךְ מִשּׁוּם צְיָדָה: **מו** [ר]נוֹתְנִין כְּלִי עַל גַּבֵּי הָעַיִן (קמד) לְהָקֵר, וְהוּא שֶׁיְּהֵא כְּלִי הַנָּטֶל בְּשַׁבָּת: **מז** [ש]עָצָם (קמה) שֶׁיָּצָא מִמְּקוֹמוֹ, (לו) [מ]חֲזִירִין אוֹתוֹ: **מח** [ת]אסוּר לְהַנִּיחַ בֶּגֶד עַל מַכָּה שֶׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ דָּם, מִפְּנֵי (לו) שֶׁהַדָּם (קמו) יִצְבַּע אוֹתוֹ.

ג עבודה זרה כ"ח ע"ב) ופרש"י (שם ד"ה מעלין) גידי האזן שפעמים יורדים למשה ומתפרקים החיים. *) שם כ"ט ע"א). ס הרמב"ם בפרק כ"א (הל"א). ע שבת (כ"ט) [ק"ט] (ע"א) ברייתא וגמרא. פ שם בגמרא (ע"ב) וכן כתבו רמב"ם בפרק כ"א (הכ"ט) ושאר פוסקים. צ חלק (סנהדרין) ק"א ע"א) ברייתא. ק רש"י שם (ד"ה ולוחשין). ר שם בברייתא. ש שבת קמ"ז ע"א) ובגמרא (קמח.) ודלא כסתם משנה. ת שבלי לקט (סי' פו) בשם ספר יראים (סי' רעד).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מד [לה] **וּבְמֵי טְבֶרְיָא.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁאָסוּר לִשְׁתּוֹת מִשְׁקֶה מִשְּׁלִישׁ עַיִן פָּרָק כ"א (הכ"ט). וְאִם כֵּן אָסוּר לִשְׁתּוֹת מִשְׁקֶה הַמְשֻׁלָּשׁ דְּאַיִן לְךָ צַעַר גָּדוֹל מִזֶּה, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי סָעִיף ל"ז (ס"ק לא), וְנִרְאֶה לִי דִּבְמָקוֹם שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִרְחֹץ בְּחַמֵּי טְבֶרְיָה אֶלָּא לִרְפוּאָה אָסוּר בְּשַׁבָּת, מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק מט): **מז** (לו) **מְחֲזִירִין.** צָרִיךְ עַיֵּן דִּבְגְמָרָא (קמח.) לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא לְהַחֲזִיר הַשֵּׁבֶר דְּהַיְנוּ עָצֶם הַנִּשְׁבָּר, אֲבָל עָצֶם שֶׁיָּצָא מִמְּקוֹמוֹ אָסוּר דְּהָא אִפְּלוּ לְשַׁפְשֵׁף אָסוּר וְכוּ' שֶׁכָּתוּב סָעִיף ל', לָכֵן אֵין לְהָקֵל, מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק נא), וְכֵן כָּתַב הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט): **מח** (לו) **שֶׁהַדָּם יִצְבַּע.** וְאַף עַל גַּב

בַּאֵר הֵיטֵב

מד (לה) **וּבְמֵי טְבֶרְיָא.** אֵין רוֹחֲצִים בְּמַיִם שֶׁמְּשֻׁלָּשִׁים וְלֹא בְּטִיט שֶׁטּוֹבְעִין בּוֹ וְכוּ' מִפְּנֵי שֶׁכָּל אֵלּוּ צַעַר הֵם, וּכְתִיב (ישעיה נח יג) 'וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג' עַד כָּאן לְשׁוֹן רַמְב"ם (ס"ק איסתומכא):

בְּאוּר הֲלָכָה

וּמִשְּׁמַע אִפְּלוּ אֵם אֵינוֹ מְזִיעַ, וְהָעִקָּרִים הַשּׁוֹר עֲרוּךְ לְעִיל בְּשכ"ז סָעִיף ב', וְדִבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ קָשֶׁה לְפִי זֶה, וְעַל זֶה רָמַז הַגְּרָ"א לְעֵיל שָׁם עַיֵּן שָׁם. **וּלְדִינָא כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה** (שם סק"ג) [א]**דְּיֵשׁ לִפְסֹק בָּזֶה כְּהָרַמְב"ם** שֶׁכֵּן הַסְּכִים הָרַב הַמַּגִּיד (שם), **וְכֵאֶמֶת בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל** (קמז: ד"ה סכין) שֶׁלְּפָנֵינוּ גַּם כֵּן נִמְצָא כְּהָרַמְב"ם: **מד * אֶלָּא לִרְפוּאָה. עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (ס"ק נא) **שֶׁכָּתַב לְעִנְיַן חַמֵּי טְבֶרְיָה דְּבִמְקוֹמוֹת שֶׁאֵין דַּרְכָּן לִרְחֹץ בָּהֶן אֶלָּא לִרְפוּאָה אִפְּלוּ אִם אֵין מַכִּנִּין לִרְפוּאָה אָסוּר אִם שׁוֹהֶא, עַד כְּאן לְשׁוֹנוֹ. וּלְפִי זֶה נִרְאֶה דְּכָל שֶׁכֵּן בְּמֵי מִשְׁרָה אָסוּר בְּוַדַּאי בְּאִשְׁתַּהֵי אִפְּלוּ אֵינוֹ מַכִּנִּין לִרְפוּאָה, וְקָשֶׁה דְּהָא תָּנֵן** (קט:) **אֲבָל שׁוֹתֶה מֵי דְּקָלִים לְצָמְאוֹ וְכֵאֲשֶׁר בָּאַרְנוּ הַכֹּל לְעֵיל בְּסָעִיף ל"ז** (ד"ה אבל), **הֲרֵי דָּאִם אֵינוֹ מַכִּנִּין לִרְפוּאָה מֻתָּר לִשְׁתּוֹת אִפְּלוּ דְּבָרִים שֶׁעּוֹמְדִים לִרְפוּאָה וְהוּא הַדִּין בְּעִנְיָנֵנוּ, וְכֵן מַשְׁמַע בְּתוֹסֶפְתָּא** פֶּרֶק י"ג (הי"א) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, רוֹחֵץ אָדָם בְּמֵי טְבֶרְיָה אֲבָל לֹא בְּמֵי הַגְּדֵרוֹת וְלֹא בְּמֵי מִשְׁרָה, אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁמִּתְכַּוֵּן לִרְפוּאָה אֲבָל אִם לַעֲלוֹת מַטְמְאָה לְטָהֳרָה הֲרֵי זֶה מֻתָּר, עַד כְּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהֲרֵי אִסְתָּיְקֵנָא בְּסוּגְיָין בְּגִמְרָא (קט:) דָּדְוַקָא בְּדִאִשְׁתַּהֵי וַאֲפִלּוּ הָכִי קָאָמַר דְּדְוַקָא בִּזְמַן שֶׁמִּתְכַּוֵּן לִרְפוּאָה, וְהַאי דְּקָתָנֵי אֲבָל וְכוּ', הַיְנוּ אֲפִלּוּ אִשְׁתַּהֵי בְּעֵת שֶׁיָּרַד לִטְבֹּל, **וְאוּלַי דְּהַתּוֹסֶפְתָּא מְיֵירֵי בִּבְרִיא וּלְהָכִי מַצְרִיךְ הַבְרִייְתָא שֶׁיְּהֵא מַכִּנִּין לִרְפוּאָה דְּהַיְנוּ לְחַזֵּק מִזְגּוֹ, וְכֵן מִשְׁמַע בְּמִגֵּן אַבְרָהָם** סָעִיף קָטָן מ"ג, **וְהָאֵלִיָּה רַבָּה מְיֵירֵי כְּשֵׁשׁ לוֹ מַחוּשׁ וּלְהָכִי אָסוּר אֲפִלּוּ בְּאֵינוֹ מַכִּנִּין, וְאִיזֵל לְשִׁיטָתוֹ בְּסָעִיף קָטָן מ"ב שֶׁכָּתַב שָׁם דִּכְשֵׁשׁ לוֹ שׁוּם חֹלִי אַף שֶׁאוֹכֵל לְרַצּוֹנוֹ אָסוּר, וְעַיֵּן בְּסָעִיף ל"ז מֵה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה** (ד"ה אבל). [וְדַע דְּמַה דְּאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק י"ד הֲלָכָה ג' עַל הָאי בְּרַיְיתָא אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל אֲחוֹי דְּרַבִּי בְּרֶכְיָה וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִשְׁהֶא, הוּא נָגֵד הַמִּסְקָנָא דְּשַׁ"ס דִּילָן בִּכְבֶלִי דף ק"ט עַמּוּד ב' עַיֵּן שָׁם]. **וְעַיֵּן בְּרַמְב"ם** הִלְכוֹת שַׁבָּת פֶּרֶק כ"א הֲלָכָה כ"ט **שֶׁכָּתַב דְּלְהָכִי אֵין רוֹחֲצִין בְּמֵי מִשְׁרָה וְכוּ' מִפְּנֵי שֶׁכָּל אֵלּוּ צַעַר הֵן וּכְתִיב** (ישעיה נח יג) **'וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג', וּלְפִי זֶה בְּוַדַּאי אִפְּלוּ אֵינוֹ מַכִּנִּין לִרְפוּאָה אָסוּר, עַד תּוֹסֶפְתָּא זו, וְצָרִיךְ עִיּוּן בְּכָל זֶה:**

בְּרֵאשׁוֹ נְמֵי מֻתָּר [גְּמָרָא (קט:)]: **מה** (קמג) **וְאֵין בְּכָךְ מִשּׁוּם צְיָדָה.** אַף עַל גַּב דְּעַל יְדֵי הַלַּחַשׁ אֵינוֹ יָכוֹל לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ עַד שֶׁנּוֹכַל לְתָפְסוֹ, מִכָּל מָקוֹם מֻתָּר דְּאֵין זֶה צְיָדָה טִבְעִית. וְאַף עַל גַּב דְּפָסְקִינַן בְּסִימָן שט"ז סָעִיף ז' דַּאֲפִלּוּ לְצוּד לְהַדְיָא מֻתָּר כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁכְּנוּ, צָרִיךְ לוֹמַר דְּהָכָא מַיְרֵי דְּלֵיכָּא אֶלָּא חֲשָׁשָׁא רְחוֹקָה כְּגוֹן דְּאֵינוֹ רוֹדֵף אַחֲרָיו כְּלָל וְכַדּוֹמֶה [וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק נד) עַיֵּן שָׁם]. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ש"ו סָעִיף ז' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (ס"ק לו): **מו** (קמד) **לְהָקֵר.** פֵּרוּשׁ מִי שֶׁחָשׁ בְּעֵינוֹ נוֹתְנִים כְּלִי מַתָּכוֹת עַל הָעַיִן כְּדֵי לְקָרֵר, וְהוּא הַדִּין שֶׁמַּקִּיפִין בְּטַבַּעַת אוֹ בִּכְלִי אֶת הָעַיִן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְפַּשֵּׁט הַנֶּפַח [רַ"ש"ל (סנהדרין קא: ד"ה כלי על)]. וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל סט ס"ה) וְהוּא הַדִּין (קד) דְּמֻתָּר לִדְחֹק בְּסַכִּין חֲבוּרָה כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְפַּשֵּׁט: **מז** (קמה) **שֶׁיָּצָא-מִמְּקוֹמוֹ וְכוּ'.** [ג]הַמִּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק נא) חוֹלֵק עַל זֶה וְסִבְרָא לֵיהּ דְּדַוְקָא עָצֶם הַנִּשְׁבָּר מֻתָּר לְהַחֲזִירוֹ, כְּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא (קמח.), אֲבָל הָעָצֶם הַנִּשְׁמָט מִמְּקוֹמוֹ אָסוּר לְהַחֲזִירוֹ, דְּאִפְּלוּ לְשַׁפְשֵׁף הָרְבֵּה בְּצוֹנֵן אָסוּר כְּדְאִיתָא בְּסָעִיף ל' וְכָל שֶׁכֵּן חֲזָרָה, וְהָעִתִּיקוּהוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים, וּמִכָּל מָקוֹם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי נִרְאֶה שֶׁאֵין לְהַחְמִיר. וּבְסֵפֶר שֻׁלְחָן עָצֵי שִׁטִּים (סי' ג רפואה ס"ב) חוֹלֵק עַל הַמִּגֵּן אַבְרָהָם וְכָתַב דְּכֹל שֶׁיָּצָא מִמְּקוֹמוֹ לְגַמְרֵי שְׁקוֹרִין אוֹי"ש גִּילְעֶנְק"ט, חָשִׁיב סַכָּנַת אֵבֶר כְּמוֹ נִשְׁבָּר אִם לֹא יַחֲזִירֶנּוּ מִיָּד (קה) וְשָׁרֵי לְהַחֲזִיר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל וּכְבָסָעִיף י"ז, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהָאֵי דְּלָעֵיל סָעִיף ל' אֵירֵי לְדַעְתּוֹ בְּשֶׁלֹּא נִשְׁמַט לְגַמְרֵי מִמְּקוֹמוֹ, וְנִרְאֶה דְּגַם לְדַעַת הַמִּגֵּן אַבְרָהָם אִם הָרוֹפֵא אוֹמֵר שֶׁנִּפְרַק בְּחֻזְקָה וְיוּכַל לָבוֹא לִידֵי סַכָּנַת אֵבֶר שֶׁמֻּתָּר לִמְשׁךְ וּלְהַחֲזִירוֹ לִמְקוֹמוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁעוֹשֶׂה בְּחֹל: **מח** (קמו) **יִצְבַּע אוֹתוֹ.** וְאַף עַל גַּב דִּמְקַלְקֵל הוּא וּפְטוּר, מִכָּל מָקוֹם אָסוּר לְכַתְּחִלָּה, וּבְבָגֵד אָדֹם פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר [מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק נב)].

שַׁעַר הַצִּיּוּן

הַמִּגֵּן אַבְרָהָם בְּמַה שֶּׁכָּתַב סוֹף סָעִיף קָטָן מ"ו וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתוּב סָעִיף ל"ז, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים, וְטַעַם הַדָּבָר דְּהָלְשִׁיב כֹּחַן פָּעָמִים עוֹשִׂין דָּבָר זֶה גַּם עַל יְדֵי סַמָּנִים, לָכֵן יֵשׁ לְהַחְמִיר גַּם בָּזֶה. **מג** (נמ) מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק מח): **מד** (נמ) חִדּוּשֵׁי רַמְב"ן (קט. ד"ה הא): **מו** (קד) אֵינִי יוֹדֵעַ הֵיטֵב מְקוֹרוֹ, דְּמַרְשַׁ"י אֵין רְאָיָה כָּל כָּךְ דְּדִילְמָא דֶּרֶךְ סְגֻלָּה הִיא. וְיוֹתֵר נִרְאֶה דְּהַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם דְּאֵין דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים אֵלּוּ בְּסַמָּנִים וְלֹכָךְ אֵין לְגָזֹר מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף מ"ג: **מז** (קה) וְגַם בְּחַיֵּי טְבֶרְיָה בְּדְאִישְׁתַּהֵי וְיֵשׁ לוֹ חֻלְשָׁה בְּרֹאשׁוֹ: (ק) גְּמָרָא (קט:): **(קא)** תּוֹסֶפְתָּ שַׁבָּת (ס"ק עד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(קב)** חַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל סט סכ"ב): **(קג)** ר"ן בְּחִדּוּשָׁיו (שיטה להר"ן קט: ד"ה הא):

לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סמ"ז, סי' שכז ס"ב) כתב כרש"י לאסור לשפשף בכח. **ב]** ובשו"ע הרב (סמ"ח) אסר אפילו אינו שוהה בהם. **ג]** ובשו"ע הרב (סנ"ב) כתב כהמג"א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah